

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Економіка природокористування»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітньо-професійна програма «Екологія»

Рік навчання: 4, семестр: 7

Форма навчання: денна

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Мова викладання: українська

Лектор курсу

Ільків Лілія Анатоліївна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

e-mail: ilkiv_lilia@nubip.edu.ua, ilkivlilia@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1116>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «*Економіка природокористування*» є вибіркоvim компонентом за спеціальністю (блок 2) спеціальної (фахової) підготовки освітньо-професійної програми «Екологія» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 101 «Екологія», що закладає універсальні знання і навички з найефективнішого використання природних ресурсів при здійсненні виробничої діяльності, зменшення відходів виробництва за рахунок впровадження економічно ефективних та екологічно чистих технологій тощо. Метою курсу є формування у майбутніх фахівців сучасного еколого-економічного мислення та системи спеціальних знань у сфері економіки природокористування, розуміння концептуальних основ екологічно обґрунтованих пріоритетів соціально-економічного розвитку суспільства і пошук найбільш ефективних шляхів досягнення цілей.

Завданнями вивчення дисципліни є якісна підготовка студентів з питань сутності понять і категорій економіки природокористування; принципів і функцій використання природних ресурсів у виробництві; системи методів економіки природокористування; інформаційного забезпечення процесу використання природних ресурсів у виробничій діяльності; дослідження розміщення виробництв, нової техніки та технологій з урахуванням екологічних вимог; розробки методів оцінки природних ресурсів з метою включення в економічні розрахунки їх вартості; розробки глобальних екологічних прогнозів.

Інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК3. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

ФК4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПРН15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
7 семестр				
Модуль 1. Наукові основи економіки природокористування				
Тема 1. Економіка природокористування як особлива галузь знань	2/4	Знати економічну сутність дисципліни, предмет, об'єкт, методи дослідження, завдання. Вміти визначити день екологічного боргу та особистий екологічний слід. Аналізувати необхідність своїх потреб і природних можливостей їх задоволення.	Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	20
Тема 2. Наукові основи раціонального природокористування та охорони довкілля	2/2	Знати основні принципи природокористування, вміти розрізняти його види та форми, аналізувати основні проблеми природокористування.		10
Тема 3. Екологічний зміст НТП та глобальні проблеми людства	с.р.	Знати термінологічні поняття НТП та НТР, вміти розрізняти глобальна екологічна криза та катастрофа, аналізувати причини виникнення глобальних проблем людства та здійснювати пошук шляхів їх вирішення		20
Тема 4. Теорія економічних збитків від антропогенного впливу на довкілля	2/2	Знати класифікацію порушень довкілля, суть економічних збитків, їх види та етапи визначення, вміти визначати еколого-економічні збитки, аналізувати можливості зменшення збитків.		20
Тест до модуля 1				30
Разом за модулем 1	6/8			100
Модуль 2. Економічна оцінка та еколого-економічні проблеми використання природних ресурсів				
Тема 5. Природні ресурси та їх економічна оцінка	2/2	Знати термінологічні значення понять, вміти визначати розмір шкоди від забруднення земельних ресурсів, аналізувати можливі шляхи зменшення такої шкоди.	Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	15
Тема 6. Еколого-економічні проблеми раціонального використання земельних ресурсів	с.р./2	Знати термінологічні значення понять, показники рівня використання та забруднення земель, вміти їх визначати		15

Тема 7. Економіка використання водних ресурсів і контроль за їх забрудненням	2/4	Знати основні термінологічні поняття, показники використання і забруднення водних ресурсів, вміти визначати рентну плату за використання водних ресурсів та збитки від їх забруднення		20	
Тема 8. Лісові ресурси, їх використання та охорона	с.р.	Знати основні термінологічні поняття, вміти визначати показники рівня використання і забруднення лісових ресурсів		10	
Тема 9. Відтворення та регулювання стану атмосферного повітря	с.р/2	Знати джерела забруднення атмосферного повітря та заходи щодо його раціонального відтворення, вміти визначати показники рівня шкідливих викидів в атмосферу та розраховувати збитки від забруднення		10	
Тест до модуля 2				30	
Разом за модулем 2	4/10			100	
Модуль 3. Економічний механізм та управління раціональним природокористуванням					
Тема 10. Концепція еколого-економічного сталого розвитку	2/4	Знати основні поняття, цілі та принципи сталого розвитку, дослідити основні проблеми сталого розвитку в Україні та світі	Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	15	
Тема 11. Економічний механізм регулювання раціонального природокористування	3/4	Знати основні принципи розробки економічного механізму, основні елементи та їх сутність, дослідити досвід зарубіжних країн у запровадженні окремих інструментів економічного механізму		15	
Тема 12. Організація управління і нормування якості довкілля	с.р.	Знати суть та функції управління в галузі природокористування, дослідити важливість та необхідність стандартизації та нормування якості довкілля та значення системи екологічної сертифікації та ліцензування		10	
Тема 13. Економічна ефективність здійснення природоохоронних заходів	с.р/2	Знати суть та результати природоохоронних заходів, дослідити економічну ефективність природоохоронної діяльності, а також її інформаційне забезпечення		20	
Тема 14. Міжнародне співробітництво з екологічних проблем	с.р.	Знати особливості здійснення природоохоронної політики в зарубіжних країнах, дослідити розвиток міжнародного співробітництва		10	
Тест до модуля 3				30	
Разом за змістовим модулем 3	5/12				100
Всього за семестр				70	
Підсумкова атестація (екзамен)				30	
Всього за курс				100	

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладачів, які забезпечують курс за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових контрольних робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування), що підтверджується документально, навчання може відбуватись індивідуально в дистанційному режимі (у формі онлайн за погодженням із деканом факультету і лектора курсу).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Електронний курс доступний на платформі НУБіП України – Elearn. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1116>
1. Баїк О., Ярмол Л., Сірант М., Попадинець Г., Стецюк Н. Рациональне природокористування як складова екологічної безпеки: економіко-правові аспекти. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 4(39). С. 429-438. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v4i39.241410>
  2. Бондаренко О. Реформа системи управління відходами – крок до кругової економіки в Україні. *Українська правда*. 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/02/18/7324483/>
  3. Економіка природокористування. навчально-методичний посібник. Беренда Н.В., Троїцька О.О., Манідіна Є.А. Запоріжжя. ЗДІА. 2017. 200 с.
  4. Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.
  5. Захарчук О. А. Проблеми раціонального природокористування та роль оподаткування у їх вирішенні. *Ефективна економіка*. 2011. №8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=656>.
  6. Ільків Л.А. Відчужені землі в Україні: еколого-економічні аспекти використання. Актуальні питання економіки в забезпеченні цілей сталого розвитку: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 65- річчю кафедри економіки підприємства ім. проф. І.Н. Романенка (м. Київ, 4 жовтня 2019 року). НУБіП України. К. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u294/zbirnik_materialiv_konferenciyi_dokument_microsoft_word_1_4.pdf
  7. Ільків Л.А. Вплив воєнних дій на земельні ресурси України. Збірник матеріалів XXX Міжнародна науково-практична конференція «Modernity and current problems of society regarding the development of science», 31 липня – 02 серпня 2023 р., Грац, Австрія. С. 33-37.

URL: <https://eu-conf.com/ua/events/modernity-and-current-problems-of-society-regarding-the-development-of-science/>

8. Льюк Л.А. Економіка природокористування. Методичні вказівки до вивчення курсу. К.: ЦП «КомПринт», 2020. 104 с.
9. Льюк Л.А., Бобровська К. Використання відходів сільського господарства для виробництва енергії: можливості та перспективи. Збірник матеріалів International scientific-practical conference “Actual problems of economics, accounting, management and law”: conference proceedings (Bratislava, Slovakia, August 22, 2023). С. 18-21. URL: <http://www.economics.in.ua/2023/08/22-2023.html>
10. Льюк Л.А., Льюна А.А. Еколого-економічні аспекти використання водно-болотних угідь Джарилгацької затоки. Colloquium-journal. №35 (122). 2021. С.12-14.
11. Караїм О.А. Економіка природокористування: конспект лекцій. Луцьк: Вежа-Друк. 2018. 124 с.
12. Лазарева О. В. Економіка природокористування: методичні вказівки. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2022. 64 с
13. Мединська Н.В. Економічний механізм природокористування в умовах децентралізації: сутнісна характеристика, типи, ієрархія. Економіка та держава. 2022. № 2. С. 97-102
14. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с
15. Омельчук О. Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України. Екодія. 2022. URL: https://ecoaction.org.ua/pryroda-tavijna.html?gclid=Cj0KCQjwpPKiBhDvARIsACngzAiyqeO2crk_2YUiERHa4DaAV4tHqIwbMFQFmdrKtSrQIYkoZt_BVsaAmU6EA Lw_wcB
16. Перга Т. Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. Інститут всесвітньої історії Національної академії наук. 2023. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/ekolohichni-naslidky-viiny-rosii-proty-ukrainy.html>
17. Поясник Г.В. Українська економіка природокористування: проблеми та перспективи розвитку в реаліях глобальної нестабільності. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. №30. 2023. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/284401>
18. Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М., Трофименко П.І., Трофименко Н.В. Земельні ресурси та їх використання: навч. посіб. Біла Церква: ТОВ "Білоцерківдрук", 2022. 304 с.
19. Хвесик М. А. Економіка природокористування: вектори розвитку. К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. 398 с.